

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо контролю за обігом алкогольних напоїв і тютюнових виробів (реєстр. № 6545-1 від 21 червня 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 05 грудня 2017 року (протокол № 66) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо контролю за обігом алкогольних напоїв і тютюнових виробів (реєстр. № 6545-1 від 21 червня 2017 року), поданий Кабінетом Міністрів України (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою створення нормативно-правової бази, що забезпечить можливість впровадження та функціонування автоматизованої системи контролю за обігом підакцизних товарів (алкогольних напоїв і тютюнових виробів).

Для досягнення мети суб'єктом права законодавчої ініціативи пропонується шляхом внесення змін до Податкового кодексу України:

- запровадити електронні акцизні накладні на переміщення спирту, алкоголю, тютюну, які складаються виробниками, імпортерами, суб'єктами оптової торгівлі;
- реєструвати акцизні накладні в Єдиному реєстрі, який адмініструє ДФС;
- дозволити відвантажувати товар у кількості: виробникам - не більше отриманих марок акцизного податку, підприємствам оптової торгівлі не більше отриманого товару від постачальників;
- скасувати діючий на сьогодні електронний реєстр ТТН на відпуск спирту та лікеро-горілчаних виробів;
- провести інвентаризацію залишків продукції та марок акцизного податку протягом 60 календарних днів з початку функціонування системи для забезпечення контролю залишків продукції;
- визначити тестовим режимом період 180 календарних днів з дня початку функціонування Автоматизованої системи. Протягом тестового

режimu штрафні санкції за порушення правил оформлення акцизних накладних не застосовуються;

- вилучити з визначення акцизної марки положення про те, що марка є документом суворого обліку. Залишити лише те, що марка є спеціальним знаком, який підтверджує сплату податку. Таким чином марка може стати як паперовим знаком так і нанесеним на пачку або етикетку;

- скасувати для виробників та імпортерів плату за марку. Фінансування виробництва та видачі марок акцизного податку передбачити з державного бюджету.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Відповідно до статті 3 Основного Закону людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Частинами першою та четвертою статті 42 Конституції України визначено, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом, а держава захищає права споживачів, здійснює контроль за якістю і безпечністю продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяє діяльності громадських організацій споживачів.

У підпункті 2.1 пункту 2 мотивувальної частини Рішення від 5 лютого 2013 року № 1-рп/2013 Конституційний Суд України зазначив, що через законодавче регулювання правовідносин власності і підприємництва держава виконує конституційні обов'язки щодо відповідальності перед людиною за свою діяльність, забезпечення захисту прав усіх суб'єктів права власності і господарювання та захисту конкуренції у підприємницькій діяльності (частина друга статті 3, частина четверта статті 13, частина третя статті 42 Конституції України).

Разом із тим, згідно із частиною четвертою статті 43 Конституції України кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Відповідно до пунктів 1, 8, 9 та 22 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються права і

свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; правові засади і гарантії підприємництва; правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання; засади зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності, митної справи; засади цивільно-правової відповідальності; діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями, та відповідальність за них.

Як визначено у пункті 2 мотивувальної частини Рішення від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001 Конституційний Суд України зазначив, що виключно законами України мають врегульовуватись засади цивільно-правової відповідальності (загальні підстави, умови, форми відповідальності тощо), підстави кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності - діяння, які є злочинами, адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями (основні ознаки правопорушень, що утворюють їх склад), та відповідальність за них. У такий спосіб Конституція України заборонила врегульовувати зазначені питання підзаконними нормативно-правовими актами та встановила, що лише Верховна Рада України у відповідному законі має право визначати, яке правопорушення визнається, зокрема, адміністративним правопорушенням чи злочином, та міру відповідальності за нього.

Основні положення Законопроекту також узгоджуються з міжнародними зобов'язаннями України. Так, відповідно частини сьомої статті 15 Рамкової конвенції Всесвітньої Організації з охорони здоров'я із боротьби проти тютюну (ратифіковано Законом України 15 березня 2006 року № 3534-IV) кожна із сторін-учасниць зобов'язується ухвалити й здійснити подальші заходи, у тому числі у відповідних випадках ліцензування, для контролю чи регулювання виробництва й розподілу тютюнових виробів з метою запобігання незаконній торгівлі.

Цією ж конвенцією на міжнародному рівні було визнано, що кожна сторона-учасниця Конвенції приймає або зміцнює законодавство з відповідними санкціями та виправними заходами, спрямоване проти незаконної торгівлі тютюновими виробами, у тому числі підробленими та контрабандними сигаретами (пункт б частини четвертої статті 15).

Відповідно до частини II Протоколу про ліквідацію незаконної торгівлі тютюновими, який було прийнято 12 листопада 2012 року до Рамкової конвенції із боротьби проти тютюну, загальними зобов'язаннями держав-учасниць є, зокрема, прийняття і здійснення ефективних заходів з контролю і регулюванню ланцюга поставок тютюнових виробів; виявлення, розслідування і здійснення судового переслідування випадків незаконної торгівлі тютюновими товарами; розробка необхідного нормативно-правового регулювання ліквідації незаконної торгівлі тютюновими виробами, а також співпраця за для реалізації цих завдань.

Крім того, положеннями Протоколу було визнано, що держави-учасниці зобов'язуються приймати будь-які необхідні заходи відповідно до свого національного законодавства щодо підвищення ефективності роботи

своїх компетентних органів і служб, в тому числі митних органів та поліції, відповідальних за попередження, протидію, виявлення, розслідування, судове переслідування та ліквідацію всіх форм незаконної торгівлі тютюновими виробами (пункт б частини першої статті 4).

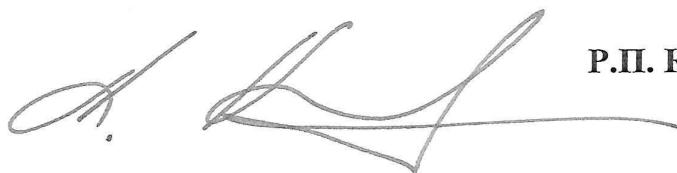
У цьому контексті, логічною видається необхідність подальшого удосконалення положень нормативно-правових актів у сфері боротьби з нелегальним виробництвом тютюнових виробів та належної реєстрації обладнання для виробництва тютюнових виробів, що відповідає міжнародним стандартам.

Таким чином, загальна спрямованість Законопроекту узгоджується з зазначеними конституційними положеннями.

Прийняття законів Конституція України відносить до повноважень Верховної Ради України як єдиного органу законодавчої влади в Україні (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85).

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо контролю за обігом алкогольних напоїв і тютюнових виробів (реєстр. № 6545-1 від 21 червня 2017 року), поданий Кабінетом Міністрів України, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ